

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

4. rujna 2014.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Stečajni postupci – Pojam ‚poslovna jedinica‘ – Grupa društava – Poslovna jedinica – Pravo na otvaranje sekundarnog stečajnog postupka – Kriteriji – Osoba ovlaštena predložiti otvaranje sekundarnog stečajnog postupka“

U predmetu C-327/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Cour d'appel de Bruxelles (Belgija), odlukom od 7. lipnja 2013., koju je Sud zaprimio 17. lipnja 2013., u postupku

Burgo Group SpA

protiv

Illochroma SA, u likvidaciji,

Jérôme Theetten, u svojstvu likvidatora društva Illochroma SA,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: A. Tizzano, predsjednik vijeća, A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger (izvjestiteljica) i S. Rodin, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: L. Carrasco Marco, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 2. travnja 2014.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Burgo Group SpA, R. Huberty i S. Voisin, *avocats*,
- za Illochroma SA, u likvidaciji, i J. Theetena, u svojstvu likvidatora društva Illochroma SA, J. E. Kuntz, *avocat*,
- za belgijsku vladu, M. Jacobs i L. Van den Broeck, u svojstvu agenata, uz asistenciju F. Gosselina, *avocat*,
- za njemačku vladu, T. Henze i J. Kemper, u svojstvu agenata,
- za grčku vladu, M. Germani, u svojstvu agenta,

* Jezik postupka: francuski

- za španjolsku vladu, M. J. García-Valdecasas Dorrego, u svojstvu agenta,
- za poljsku vladu, B. Czech i M. Arciszewski, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, M. Wilderspin, u svojstvu agenta,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegovog mišljenja, donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3., 16. i 27. do 29. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku (SL L 160, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 3., u daljnjem tekstu: Uredba).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru postupka koji je Burgo Group SpA (u daljnjem tekstu: Burgo Group) pokrenuo protiv društva Illochroma SA (u daljnjem tekstu: Illochroma), u likvidaciji, i J. Theetena u svojstvu likvidatora društva Illochroma, a u vezi s otvaranjem sekundarnog stečajnog postupka u Belgiji (u daljnjem tekstu: sekundarni postupak) u odnosu na imovinu društva Illochroma.

Pravni okvir

- 3 Uvodne izjave 11., 12. i 17. do 19. Uredbe navode:

„(11) Ova Uredba polazi od činjenice da zbog velikih razlika u materijalnom pravu nije moguće uvesti stečajni postupak s univerzalnim područjem primjene u cijeloj Zajednici. Primjena, bez izuzetaka, prava države u kojoj se pokreće [je otvoren] takav postupak bi zbog toga često izazivala teškoće. [...] Ova bi Uredba to trebala uzeti u obzir [tako da] uz glavni stečajni postupak [u daljnjem tekstu: glavni postupak] s univerzalnim područjem primjene [...] [dozvoli] i nacionalni postupak koji obuhvaća samo imovinu koja se nalazi u državi gdje se pokreće postupak [u kojoj se otvara taj postupak].

(12) [...] Zbog zaštite različitosti [različitih] interesa, ova Uredba dopušta pokretanje sekundarnih postupaka koji se odvijaju usporedo s glavnim postupcima. Sekundarni postupci se mogu pokrenuti [otvoriti] u državi članici gdje dužnik ima poslovni nastan [poslovnu jedinicu]. [...]

[...]

(17) Prije pokretanja [otvaranja] glavnog [...] postupka, pravo podnošenja zahtjeva za pokretanje [prijedloga za otvaranje] stečajnog postupka u državi članici gdje dužnik ima poslovni nastan [poslovnu jedinicu] trebalo bi biti ograničeno na domaće vjerovnike i vjerovnike s poslovnim nastanom u toj državi [domaće poslovne jedinice], ili na slučajeve gdje [se] glavni stečajni postupak ne može biti pokrenut [otvoriti] prema zakonu države članice gdje dužnik ima središte svojih glavnih interesa. Razlog ovom ograničenju jest namjera da se slučajevi u kojima se teritorijalni [partikularni] stečajni postupci zahtijevaju prije glavnog [...] postupka ograniče samo na one neophodno potrebne. Ako su pokrenuti glavni [...] postupci [je glavni [...] postupak otvoren], teritorijalni [partikularni] postupci postaju sekundarnima.

- (18) Nakon pokretanja [otvaranja] glavnog [...] postupka, pravo podnošenja zahtjeva za pokretanje [prijedloga za otvaranje] stečajnog postupka u državi članici gdje dužnik ima poslovni nastan [poslovnu jedinicu] nije ograničeno ovom Uredbom. Stečajni upravitelj u glavnom postupku ili bilo koja druga osoba ovlaštena na temelju nacionalnog prava države članice, može zahtijevati pokretanje [predložiti otvaranje] sekundarnog [...] postupka.
- (19) Osim zaštite lokalnih interesa, sekundarni [...] postupci mogu poslužiti u različite [i u druge] svrhe. Može biti slučajeva gdje je dužnikova stečajna masa previše složena da bi se njome upravljalo kao jedinicom [cjelinom], ili gdje su razlike u dotičnim pravnim sustavima tako velike da se mogu javiti poteškoće kada se djelovanje zakona države članice u kojoj se pokreće [države u kojoj je otvoren] postupak proširi i na druge države gdje se imovina nalazi. Iz tog razloga, stečajni upravitelj može zatražiti pokretanje sekundarnog postupka kada je to potrebno radi učinkovitog upravljanja imovinom [stečajnom masom].“

4 Članak 2. Uredbe, pod naslovom „Definicije“, propisuje:

„U svrhu ove Uredbe:

[...]

(h) ‚poslovni nastan‘ [‚poslovna jedinica‘] znači svako mjesto poslovanja gdje dužnik obavlja stalnu gospodarsku aktivnost koja uključuje ljudske resurse i dobra.“

5 Člankom 3. Uredbe, pod naslovom „Međunarodna nadležnost“, propisuje se:

„1. Sudovi države članice unutar čijeg državnog područja se nalazi središte dužnikova glavnog interesa imaju nadležnost pri pokretanju [nadležni su za otvaranje] stečajnog postupka. U slučaju trgovačkog društva ili pravne osobe, a u nedostatku dokaza o suprotnom, pretpostavlja se da je mjesto njihovog sjedišta ujedno i središte glavnog interesa.

2. Kada se središte dužnikova glavnog interesa nalazi unutar državnog područja jedne države članice, sudovi druge države članice imaju nadležnost za pokretanje [nadležni su za otvaranje] stečajnog postupka protiv tog dužnika samo ako on ima poslovni nastan [poslovnu jedinicu] na državnom području te druge države članice. Učinci tih postupaka [tog postupka] su ograničeni na imovinu dužnika koja se nalazi na državnom području potonje države članice.

3. Kada su stečajni postupci pokrenuti [je stečajni postupak otvoren] na temelju stavka 1., bilo koji postupci pokrenuti naknadno prema stavku 2. su sekundarni postupci. Potonji postupci moraju biti likvidacijski postupci.

4. Teritorijalni stečajni postupci navedeni [Partikularni stečajni postupak naveden] u stavku 2. mogu se pokrenuti [može se otvoriti] prije pokretanja glavnog [...] postupka, u skladu sa stavkom 1. samo ako:

[...]

b) pokretanje teritorijalnog [otvaranje partikularnog] stečajnog postupka zahtijeva vjerovnik koji ima domicil, uobičajeno boravište ili sjedište u državi članici na čijem državnom području se nalazi poslovni nastan [dotična poslovna jedinica], ili čija tražbina proizlazi iz poslovanja tog poslovnog nastana [te poslovne jedinice].“

6 Prema članku 16. stavku 1. Uredbe: „[s]vaka sudska odluka o pokretanju [otvaranju] stečajnog postupka donesena od strane suda države članice koja ima nadležnost [koji je nadležan] na temelju članka 3. priznat će se u svim ostalim državama članicama od trenutka stupanja na snagu u državi u kojoj je postupak pokrenut [otvoren].“

7 Članak 27. Uredbe, pod naslovom „Pokretanje [Otvaranje] postupka“, propisuje:

„Pokretanje [Otvaranje] postupka navedenog u članku 3. stavku 1. od strane suda države članice i priznatog u drugoj državi članici (glavni postupak) dozvoljava pokretanje sekundarnog postupka u toj drugoj državi članici čiji sud je nadležan na temelju članka 3. stavka 2. i bez ispitivanja dužnikove insolventnosti u toj drugoj državi. [...] Njihovi učinci [Učinci tog postupka] su ograničeni na imovinu dužnika koja se nalazi na državnom području te druge države članice.“

8 Člankom 28. Uredbe, pod naslovom „Pravo koje se primjenjuje [Mjerodavno pravo]“, propisano je:

„Osim ako nije drukčije propisano ovom Uredbom, pravo koje se primjenjuje na [mjerodavno pravo za] sekundarne postupke jest ono [pravo] države članice na čijem se državnom području pokreću sekundarni postupci [otvara sekundarni postupak].“

9 Prema članku 29. Uredbe, pod naslovom „Pravo na zahtjev za pokretanje [podnošenje prijedloga za otvaranje] postupka“:

„Pokretanje [Otvaranje] sekundarnog stečajnog postupka može zatražiti:

- a) stečajni upravitelj u glavnom postupku;
- b) bilo koja druga osoba ili tijelo ovlašteno da zatraži pokretanje [otvaranje] stečajnog postupka na temelju prava države članice na čijem je državnom području zatraženo pokretanje [podnesen prijedlog za otvaranje] sekundarnog stečajnog postupka.“

10 Članak 40. stavak 1. Uredbe propisuje:

„Čim se u državi članici pokrene [otvori] stečajni postupak, nadležni sud te države ili stečajni upravitelj kojega je [taj sud] imenovao odmah obavještavaju poznate vjerovnike koji imaju stalno boravište, domicil ili sjedište u drugim državama članicama.“

Glavni postupak i prethodna pitanja

11 Tribunal de commerce de Roubaix-Tourcoing (Trgovački sud Roubaix-Tourcoing, Francuska) otvorio je 21. travnja 2008. stečajni postupak u odnosu na sva društva iz grupe Illochroma, uključujući društvo Illochroma, sa sjedištem u Bruxellesu (Belgija), a J. Theetena je imenovao za stečajnog upravitelja. Isti sud je za društvo Illochroma 25. studenoga 2008. odlučio provesti likvidacijski stečajni postupak, a J. Theetena je imenovao za likvidatora.

12 Burgo Group, sa sjedištem u Altavilla-Vicentina-Vicenza (Italija), vjerovnik je društva Illochroma na temelju isporuke robe koja je ostala neplaćena. Burgo Group je 4. studenoga 2008. poslao J. Theettenu prijavu tražbine u iznosu od 359 778,48 eura.

13 Dopisom od 5. studenoga 2008. J. Theetten je obavijestio Burgo Group da tu prijavu ne može uzeti u obzir zbog zakašnjenja.

14 Burgo Group je 15. siječnja 2009. podnio na Tribunal de commerce de Bruxelles (Trgovački sud u Bruxellesu, Belgija) prijedlog za otvaranje sekundarnog postupka u odnosu na društvo Illochroma. Nakon što je taj prijedlog odbijen u prvom stupnju, Burgo Group je ponavljajući isti prijedlog uložio žalbu sudu koji je uputio ovaj zahtjev za prethodnu odluku.

- 15 Sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku napominje u tom smislu da Uredba „poslovnu jedinicu“ definira kao svako mjesto poslovanja u kojem dužnik obavlja stalnu gospodarsku aktivnost koja uključuje ljudske resurse i dobra, što je slučaj u konkretnom predmetu. Naime, Illochroma u Belgiji ima dva mjesta poslovanja u kojima je vlasnik zgrade, u kojima kupuje i prodaje robu i u kojima zapošljava radnike.
- 16 Nasuprot tomu, protustranke u glavnom postupku tvrde da se društvo Illochroma ne može smatrati poslovnom jedinicom u smislu Uredbe jer se u Belgiji nalazi sjedište društva. Prema njihovom shvaćanju, sekundarni postupci mogu se otvoriti samo protiv poslovnih jedinica koje nemaju pravnu osobnost.
- 17 Sud koji je uputio zahtjev navodi da, u skladu s belgijskim zakonom mjerodavnim u konkretnom slučaju, bilo koji vjerovnik, pa čak i sa sjedištem izvan Belgije, može predložiti otvaranje stečaja protiv svojeg dužnika. Međutim, Illochroma tvrdi da to pravo imaju samo vjerovnici sa sjedištem u državi članici u kojoj se nalazi sud kojemu se podnosi prijedlog za otvaranje sekundarnog postupka, s obzirom na to da taj postupak ima samo za cilj zaštititi lokalne interese.
- 18 Na kraju, sud koji je uputio zahtjev primjećuje da Uredba pobliže ne određuje je li mogućnost koju imaju osobe navedene u članku 29. Uredbe - a riječ je o mogućnosti da te osobe predlože otvaranje sekundarnog postupka u državi članici u kojoj se nalazi poslovna jedinica - pravo koje nadležni sud mora priznati, ili taj sud može ocijeniti svrhovitost toga prijedloga, posebice u odnosu na zaštitu lokalnih interesa.
- 19 U tim je okolnostima Cour d'appel de Bruxelles (Žalbeni sud u Bruxellesu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„Trebaju li Uredbu [...], a posebno članke 3., 16., 27. [do] 29., tumačiti tako da:

1. se pod izrazom ‚poslovna jedinica‘ o kojoj je riječ u članku 3. [stavku] 2. podrazumijeva podružnica dužnika u odnosu na kojeg je otvoren glavni postupak te da se protivi tomu da se u slučaju istodobnog likvidacijskog postupka u odnosu na više društava iz iste grupe protiv tih društava vodi sekundarni postupak u državi članici u kojoj ta društva imaju sjedište zato što ona imaju pravnu osobnost;
2. osoba ili tijelo ovlašteno podnijeti prijedlog za otvaranje sekundarnog postupka mora imati domicil ili sjedište društva na državnom području suda države članice kojemu se predlaže otvaranje postupka ili to pravo pripada svim građanima Unije, pod uvjetom da dokažu postojanje pravnog odnosa s dotičnom poslovnom jedinicom; i
3. budući da je kod glavnog [...] postupka riječ o likvidacijskom postupku, otvaranje sekundarnog postupka može se dopustiti samo ako ispunjava kriterije svrhovitosti, što slobodno ocjenjuje sud države članice pred kojim je zatraženo otvaranje sekundarnog postupka?“

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 20 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. stavak 2. Uredbe tumačiti tako da se u slučaju likvidacijskog postupka protiv društva u državi članici u kojoj ono nema svoje sjedište može protiv tog društva voditi i sekundarni postupak u drugoj državi članici u kojoj ono ima sjedište i pravnu osobnost.

- 21 Burgo Group te njemačka, grčka, španjolska i poljska vlada, kao i Europska komisija, tvrde da se odredbe Uredbe ne protive otvaranju sekundarnog postupka u okolnostima kao u glavnom postupku.
- 22 Burgo Group posebno smatra da je definicija „poslovne jedinice“ u članku 2. točki (h) Uredbe jasna i ne vodi računa ni o pojmu „podružnice“ ni o pojmu „pravne osobnosti“. Pored toga tekst članka 3. stavka 2. Uredbe ne sprječava otvaranje sekundarnog postupka protiv pravne osobe koja ima sjedište na istom državnom području na kojem se nalazi i poslovna jedinica na temelju koje je zasnovana nadležnost suda koji odlučuje o otvaranju tog sekundarnog postupka, s obzirom na to da je utvrđeno da se središte glavnog interesa te pravne osobe nalazi u drugoj državi članici.
- 23 Nasuprot tomu, protustranke u glavnom postupku tvrde da Illochroma nema „poslovnu jedinicu“ u Belgiji. Društvo Illochroma je pravna osoba osnovana u skladu s belgijskim pravom pa bi u pogledu njega u Belgiji mogao biti otvoren samo glavni postupak da već nije protiv njega otvoren takav postupak u Francuskoj, gdje to društvo ima svoje središte glavnog interesa.
- 24 Belgijska vlada dodaje da je glavni postupak pogrešno otvoren u Francuskoj, s obzirom na to da se središte glavnog interesa društva Illochroma nalazi u Belgiji.
- 25 Poljska je vlada na raspravi istaknula da se, ako članak 3. stavak 2. Uredbe treba tumačiti tako da u okolnostima poput onih u glavnom postupku dopušta otvaranje sekundarnog postupka, mora paziti na to da se mjesto gdje se nalazi središte glavnog interesa društva odredi strogo na temelju kriterija koje je Sud utvrdio u presudi Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2006:281).
- 26 U tom pogledu valja napomenuti da su prema članku 3. stavku 1. Uredbe za otvaranje glavnog postupka nadležni sudovi države članice na čijem državnom području se nalazi središte dužnikova glavnog interesa.
- 27 S tim u svezi, na temelju članka 16. stavka 1. Uredbe, glavni postupak otvoren u jednoj državi članici priznaje se u svim državama članicama od trenutka stupanja na snagu učinaka tog postupka u državi u kojoj je on otvoren. To pravilo podrazumijeva da sudovi drugih država članica moraju priznati odluku o otvaranju stečajnog postupka bez mogućnosti preispitivanja ocjene prvog suda o svojoj nadležnosti (presuda Bank Handlowy i Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, t. 41. kao i navedena sudska praksa).
- 28 Slijedom toga, sudovi drugih država članica načelno ne mogu dovesti u pitanje odluku suda jedne države članice o otvaranju glavnog postupka protiv društva dužnika, kao i makar implicitno utvrđenje činjenice da se središte glavnog interesa toga društva nalazi u toj državi članici.
- 29 U vezi s tim središtem glavnog interesa, članak 3. stavak 1. druga rečenica Uredbe propisuje da se u slučaju trgovačkih društava ili pravnih osoba, a u nedostatku dokaza o suprotnom, pretpostavlja da je mjesto njihovog sjedišta ujedno i središte glavnog interesa. Iz teksta te odredbe proizlazi da se u svrhu primjene Uredbe navedeno središte glavnog interesa društva ne mora podudarati s mjestom u kojemu to društvo ima sjedište.
- 30 Usto valja napomenuti da u skladu s uvodnom izjavom 18. Uredbe, nakon otvaranja glavnog postupka pravo podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka u državi članici u kojoj dužnik ima poslovnu jedinicu nije ograničeno ovom Uredbom. Tako članak 3. stavak 2. Uredbe propisuje da su u takvom slučaju sudovi druge države članice nadležni za otvaranje sekundarnog postupka samo ako dužnik na državnom području te druge države članice ima poslovnu jedinicu.
- 31 Kada je s tim u svezi riječ o pojmu „poslovne jedinice“, članak 2. točka (h) Uredbe definira je kao „svako mjesto poslovanja gdje dužnik obavlja stalnu gospodarsku aktivnost koja uključuje ljudske resurse i dobra“. Međutim, kako proizlazi iz sudske prakse Suda, činjenica da ta definicija povezuje obavljanje gospodarske aktivnosti s postojanjem ljudskih resursa pokazuje da se traži minimalna razina

organizacije i određen stupanj stabilnosti pa slijedom toga, *a contrario*, postojanje samo izoliranih dobara ili bankovnih računa načelno ne ispunjava pretpostavke za ocjenu o postojanju „poslovne jedinice“ (presuda Interedil, C-396/09, EU:C:2011:671, t. 62.).

- 32 Nasuprot tomu, nesporno je da definicija u članku 2. točki (h) Uredbe ne spominje mjesto sjedišta društva dužnika ili pravni oblik mjesta poslovanja o kojemu je riječ. Stoga uzimajući u obzir tekst te odredbe tom definicijom nije isključeno da poslovna jedinica u smislu te odredbe može imati pravnu osobnost i nalaziti se u državi članici u kojoj to društvo ima sjedište, pod uvjetom da ispunjava kriterije predviđene tom odredbom.
- 33 Takvo tumačenje potkrepljuju ciljevi koji se odnose na mogućnost podnošenja prijedloga za otvaranje sekundarnog postupka propisanu člankom 29. točkom (b) Uredbe.
- 34 Naime, u uvodnoj izjavi 11. Uredbe navodi se da „zbog velikih razlika u materijalnom pravu nije moguće uvesti stečajni postupak s univerzalnim područjem primjene u cijeloj Zajednici“, da bi „primjena, bez izuzetaka, prava države u kojoj se *pokreće* [je otvoren] takav postupak [...] zbog toga često izazivala teškoće“ i na kraju da bi Uredba to trebala uzeti u obzir, a posebno tako da „[dozvoli] i nacionalni postupak koji obuhvaća samo imovinu koja se nalazi u državi *gdje se pokreće postupak* [u kojoj se otvara taj postupak]“. Također, u uvodnoj izjavi 12. Uredbe pobliže se navodi da se sekundarni postupci mogu otvoriti osobito „[z]bog zaštite *različitosti* [različitih] interesa“, a u uvodnoj izjavi 19. dodaje se da, osim zaštite lokalnih interesa, sekundarni postupci mogu poslužiti „u različite [i u druge] svrhe“.
- 35 Zato, kada bi pojam „poslovne jedinice“ trebalo tumačiti tako da ne može obuhvatiti mjesto poslovanja društva dužnika, mjesto koje ispunjava izričito propisane kriterije iz članka 2. točke (h) Uredbe i koje se nalazi na državnom području države članice u kojoj to društvo ima svoje sjedište, „lokalnim interesima“, a osobito interesima vjerovnika sa sjedištem u toj državi članici, bila bi uskraćena Uredbom predviđena zaštita u obliku otvaranja sekundarnog postupka u navedenoj državi članici.
- 36 S tim u svezi treba pojasniti da iako, s jedne strane, zaštita lokalnih vjerovnika doduše nije jedini cilj koji se želi ostvariti propisivanjem mogućnosti otvaranja sekundarnog postupka, neupitno je da bi tumačenje spomenuto u prethodnoj točki očito išlo protiv toga bitnog cilja Uredbe, tim više što je općenito vjerojatno da se „lokalni“ interesi koje treba štiti u skladu s odredbama Uredbe nalaze baš u državi članici u kojoj dotično društvo dužnik ima svoje sjedište, i to čak i u situaciji kada se središte glavnog interesa toga društva nalazi u drugoj državi članici.
- 37 Naime, takvi interesi mogu se posebno temeljiti na legitimnim očekivanjima vjerovnika da će moći ostvariti kakvo stvarno pravo na imovini dužnika koja je sastavni dio dotične poslovne jedinice ili da će moći ostvariti primjenu drugih privilegiranih prava u skladu s pravilima koja su na snazi u državi članici u kojoj se ta poslovna jedinica nalazi, s obzirom na to da vjerovnik može predvidjeti primjenu tih pravila u trenutku kada ulazi u komercijalni odnos s dužnikom.
- 38 S druge strane, tumačenje spomenuto u točki 35. ove presude moglo bi dovesti do diskriminirajućeg postupanja prema vjerovnicima sa sjedištem u državi članici u kojoj društvo dužnik ima svoje sjedište, posebice u odnosu na vjerovnike sa sjedištem u drugim državama članicama u kojima se eventualno nalaze druge poslovne jedinice dužnika.
- 39 U tim okolnostima na prvo pitanje valja odgovoriti na način da članak 3. stavak 2. Uredbe treba tumačiti tako da se u slučaju likvidacijskog postupka protiv društva u državi članici u kojoj ono nema svoje sjedište može protiv tog društva voditi i sekundarni postupak u drugoj državi članici u kojoj ono ima sjedište i pravnu osobnost.

Drugo pitanje

- 40 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 29. točku (b) Uredbe tumačiti tako da osoba ili tijelo ovlašteno podnijeti prijedlog za otvaranje sekundarnog postupka mora imati domicil ili sjedište društva u državi članici na čijem se državnom području predlaže otvaranje toga postupka ili otvaranje takvog postupka može predložiti bilo koji građanin čija je tražbina nastala u vezi s djelatnošću navedene poslovne jedinice.
- 41 Burgo Group i u bitnome belgijska i grčka vlada, kao i Komisija, u tom pogledu tvrde da vjerovnik koji predlaže otvaranje sekundarnog postupka ne mora imati domicil ili sjedište društva u državi članici u kojoj se nalazi dotična poslovna jedinica ili da dokaže da je njegova tražbina nastala u vezi s poslovanjem te poslovne jedinice. U skladu s člankom 3. stavkom 4. točkom (b) Uredbe navedene pretpostavke primjenjuju se samo u situaciji kada je predloženo otvaranje partikularnog stečajnog postupka prije otvaranja glavnog postupka u drugoj državi članici. Nasuprot tomu, nakon otvaranja glavnog postupka pretpostavke za otvaranje sekundarnog postupka načelno su uređene nacionalnim pravom države članice u kojoj se nalazi dotična poslovna jedinica.
- 42 S druge strane, protustranke u glavnom postupku tvrde da prema belgijskom pravu prijedlog za otvaranje sekundarnog postupka može podnijeti samo vjerovnik s domicilom ili sa sjedištem u Belgiji te da Sud nije nadležan za tumačenje odredaba belgijskog prava koje su isključivo mjerodavne u glavnom postupku.
- 43 Prema mišljenju njemačke vlade, iz ciljeva Uredbe osobito proizlazi da, iako je nacionalno pravo mjerodavno za pitanje tko je osim stečajnog upravitelja imenovanog u glavnom postupku ovlašten podnijeti prijedlog za otvaranje sekundarnog postupka, to pravo ne može zahtijevati da vjerovnik ili tijelo koje predlaže otvaranje postupka ima sjedište društva ili domicil u dotičnoj državi članici.
- 44 Španjolska vlada dodaje da s obzirom na to da sekundarni postupci nemaju samo cilj zaštititi lokalne interese, aktivnu legitimaciju nije moguće ograničiti samo na osobe s „lokalnom“ poveznicom.
- 45 U tom pogledu valja naglasiti da prema članku 29. točki (b) Uredbe, osim stečajnog upravitelja u glavnom postupku, otvaranje sekundarnog postupka može zatražiti „bilo koja druga osoba ili tijelo ovlašteno da zatraži *pokretanje* [otvaranje] stečajnog postupka na temelju prava države članice na čijem je državnom području *zatraženo pokretanje* [podnesen prijedlog za otvaranje] sekundarnog stečajnog postupka“. Iz te odredbe jasno slijedi da se pravo na podnošenje prijedloga za otvaranje sekundarnog postupka mora ocijeniti prvenstveno na temelju mjerodavnog nacionalnog prava.
- 46 Međutim, kada donose nacionalne odredbe kojima se uređuje pitanje koje su osobe ovlaštene podnijeti prijedlog za otvaranje sekundarnog postupka, države članice, prema ustaljenoj sudskoj praksi moraju paziti da, uzimajući u obzir cilj Uredbe, očuvaju njezin koristan učinak (vidjeti u tom smislu osobito presudu Endress, C-209/12, EU:C:2013:864, t. 23. i navedenu sudsku praksu).
- 47 Međutim, kako s jedne strane proizlazi iz točke 34. ove presude, odredbe Uredbe o pravu vjerovnika na podnošenje prijedloga za otvaranje sekundarnog postupka imaju posebno za cilj ublažiti učinke univerzalne primjene prava države članice na čijem državnom području je otvoren glavni postupak, uz davanje ovlasti za otvaranje sekundarnih postupaka pod određenim pretpostavkama radi zaštite „različitih interesa“ koji uključuju i interese koji nisu „lokalni interesi“.
- 48 S druge strane, iz uvodnih izjava 17. i 18. te članka 3. stavaka 2. i 4. Uredbe proizlazi da se u Uredbi pravi jasna razlika između partikularnih postupaka otvorenih prije otvaranja glavnog postupka i sekundarnih postupaka. Međutim, samo se u odnosu na prvonavedene postupke pravo na podnošenje prijedloga za otvaranje dodjeljuje isključivo vjerovnicima koji imaju domicil, uobičajeno boravište ili sjedište u državi članici na čijem državnom području se nalazi dotična poslovna jedinica odnosno čija

tražbina je nastala u vezi s poslovanjem te poslovne jedinice (vidjeti u tom smislu presudu Zaza Retail, C-112/10, EU:C:2011:743, t. 30.). Slijedom toga, *a contrario*, navedena ograničenja ne primjenjuju se na sekundarne postupke.

- 49 Na kraju, kada je posebno riječ o mogućem ograničavanju prava na podnošenje prijedloga za otvaranje sekundarnog postupka samo na lokalne vjerovnike, valja zaključiti da bi takvo ograničenje dovelo do razlikovanja na temelju kriterijâ koji bi uglavnom mogli ići na štetu državljana drugih država članica, s obzirom na to da su nerezidenti najčešće i stranci. Međutim, takvo razlikovanje je neizravna diskriminacija načelno zabranjena u skladu s ustaljenom sudskom praksom (vidjeti posebno presudu Komisija/Italija, C-388/01, EU:C:2003:30, t. 14. i navedena sudska praksa).
- 50 Iako Uredba u pogledu otvaranja partikularnih postupaka prije otvaranja glavnog postupka u uvodnoj izjavi 17. navodi izravno opravdanje za povlašten položaj vjerovnika s domicilom ili sjedištem u državi članici na čijem se državnom području nalazi dotična poslovna jedinica odnosno vjerovnika čija je tražbina nastala u vezi s poslovanjem te poslovne jedinice, kako je predviđeno člankom 3. stavkom 4. točkom (b) Uredbe, na temelju čega se otvaranje odvojenih partikularnih postupaka prije glavnog postupka želi svesti samo na neophodno potrebne, takvo opravdanje nije navedeno niti bi ga se na temelju odredaba Uredbe moglo prihvatiti u odnosu na sekundarne postupke.
- 51 Uzimajući u obzir sva prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti da članak 29. točku (b) Uredbe treba tumačiti tako da se pitanje koja je osoba ili tijelo ovlašteno podnijeti prijedlog za otvaranje sekundarnog postupka mora ocijeniti na temelju nacionalnog prava države članice na čijem se državnom području predlaže otvaranje toga postupka. Pravo na podnošenje prijedloga za otvaranje sekundarnog postupka ne može se, međutim, ograničiti samo na vjerovnike s domicilom ili sjedištem društva u državi članici na čijem državnom području se nalazi dotična poslovna jedinica ili pak samo na vjerovnike čija je tražbina nastala u vezi s poslovanjem navedene poslovne jedinice.

Treće pitanje

- 52 Svojim trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita mora li otvaranje sekundarnog postupka protiv poslovne jedinice, s obzirom na to da je kod glavnog postupka riječ o likvidacijskom postupku, biti ograničeno kriterijima svrhovitosti koje slobodno ocjenjuje sud države članice pred kojim je zatraženo otvaranje sekundarnog postupka.
- 53 Burgo Group tvrdi da je pravo, a ne tek mogućnost, podnošenja prijedloga za otvaranje sekundarnog postupka korekcijski faktor načela univerzalnosti stečaja koje je prihvaćeno u Uredbi i da Uredba ne predviđa ispitivanje razlogâ svrhovitosti od strane suda koji odlučuje o otvaranju sekundarnog postupka.
- 54 Nasuprot tomu, protustranke u glavnom postupku smatraju da je otvaranje sekundarnog postupka samo mogućnost ponuđena sudovima te podnositelj stečajnog prijedloga mora dokazati interes za otvaranje toga postupka, kao i da mu otvaranje navedenog postupka omogućuje ostvarivanje povoljnijeg isplatnog reda ili drugog povlaštenog prava.
- 55 Belgijska vlada ističe široku diskrecijsku ovlast suda koji je zaprimio prijedlog za otvaranje postupka u skladu s člankom 29. Uredbe u pogledu otvaranja sekundarnog postupka.
- 56 Njemačka i grčka vlada pridružuju se u bitnome stajalištima koja je izrazio Burgo Group. Struktura i ciljevi odredaba Uredbe govore u prilog tumačenju prema kojem u tom slučaju dotični sud ne može razmatrati pitanja svrhovitosti. U tom pogledu nije odlučno je li kod već otvorenog glavnog postupka riječ o likvidacijskom ili sanacijskom postupku.

- 57 Španjolska vlada naglašava da je za razliku od predmeta koji je doveo do presude Bank Handlowy i Adamiak (EU:C:2012:739, t. 63.), u konkretnom glavnom postupku riječ o likvidacijskom postupku. Osim toga, u toj se presudi Sud nije izjasnio o tome je li ili nije moguće otvoriti sekundarni postupak, nego isključivo o ulozi suca nakon što je sekundarni postupak otvoren.
- 58 Komisija na temelju presude Bank Handlowy i Adamiak (EU:C:2012:739) zaključuje da Uredba ne propisuje obvezno otvaranje sekundarnog postupka, nego samo mogućnost otvaranja. Ako vjerovnik koji predlaže otvaranje sekundarnog postupka nije poštovao rok za prijavu tražbine u glavnom postupku, njegov interes za prijavu u sekundarnom postupku može se uvažiti samo ako nije bio uredno obaviješten o otvaranju glavnog postupka u skladu s člankom 40. Uredbe.
- 59 Kako bi se odgovorilo na treće pitanje, najprije treba istaknuti da na temelju članka 27. Uredbe otvaranje glavnog postupka dozvoljava pokretanje sekundarnog postupka u drugoj državi članici čiji je sud nadležan na temelju članka 3. stavka 2. Uredbe. Kako proizlazi iz sudske prakse Suda, otvaranje takvog postupka moguće je u slučaju kada glavni postupak ima zaštitnu funkciju i *a fortiori* u slučaju kada je taj postupak likvidacijski (vidjeti u tom smislu presudu Bank Handlowy i Adamiak, EU:C:2012:739, t. 63.).
- 60 Usto valja napomenuti da je na temelju članka 28. Uredbe, osim ako tom Uredbom nije drukčije propisano, za sekundarni postupak mjerodavno pravo države članice na čijem se državnom području otvara sekundarni postupak.
- 61 U tom pogledu treba također naglasiti da uvodna izjava 12. i članak 27. Uredbe ograničavaju mogućnost otvaranja sekundarnog postupka samo na zahtjev osoba navedenih u članku 29. Uredbe, bez davanja izričite ovlasti nadležnim sudovima da u tom slučaju neovisno o mjerodavnom nacionalnom pravu uzmu u obzir razloge svrhovitosti.
- 62 Osim toga, iako Uredba u poglavlju III., pod naslovom „Sekundarni stečajni postupci“, sadrži doduše niz odredaba koje se posebno odnose na suradnju stečajnih upravitelja imenovanih u glavnom postupku i jednom ili više sekundarnih postupaka u tijeku, ona ne sadrži ni najmanju naznaku o mogućim kriterijima „svrhovitosti“ o kojima bi sud koji odlučuje o prijedlogu za otvaranje sekundarnog postupka trebao voditi računa.
- 63 Slijedom toga, s obzirom na to da Uredba ne sadrži odredbe koje u određenim okolnostima propisuju ili zabranjuju sudu koji odlučuje o otvaranju sekundarnog postupka, odgovor na pitanje raspolaže li taj sud diskrecijskom ovlašću u tom pogledu, na temelju koje može uzeti u obzir razloge svrhovitosti, ovisi o nacionalnom pravu države članice na čijem je državnom području zatraženo otvaranje tog postupka.
- 64 Međutim, s tim u svezi treba, kao prvo, napomenuti da države članice pri utvrđivanju pretpostavki za otvaranje sekundarnog postupka moraju poštovati pravo Unije, a posebno opća načela prava Unije, kao i odredbe Uredbe (vidjeti u tom smislu presudu Deutsche Lufthansa, C-109/09, EU:C:2011:129, t. 37. i navedenu sudsku praksu). Stoga države članice ne mogu propisati pretpostavke za otvaranje sekundarnog postupka koje bi suprotno načelu nediskriminacije pravile razliku između vjerovnikâ koji predlažu otvaranje tog postupka ovisno o njihovom domicilu ili sjedištu.
- 65 Kao drugo, kada sud koji odlučuje o prijedlogu za otvaranje sekundarnog postupka primjenjuje svoje nacionalno pravo, on mora voditi računa o ciljevima koji se žele ostvariti propisivanjem mogućnosti otvaranja takvog postupka, kako su navedeni u točki 34. ove presude.
- 66 Kao treće, treba istaknuti da nakon otvaranja sekundarnog postupka, sud koji je otvorio taj postupak mora uzeti u obzir ciljeve glavnog postupka i voditi računa o strukturi Uredbe poštujući pritom načelo lojalne suradnje (presuda Bank Handlowy i Adamiak, EU:C:2012:739, t. 63.).

67 Uzimajući u obzir sva prethodna razmatranja i činjenicu da je kod glavnog postupka riječ o likvidacijskom postupku, na treće pitanje valja odgovoriti da Uredbu treba tumačiti tako da o nacionalnom pravu države članice na čijem je državnom području zatraženo otvaranje sekundarnog postupka ovisi može li sud koji je zaprimio prijedlog za otvaranje tog postupka uzeti u obzir kriterije svrhovitosti. Pri utvrđivanju pretpostavki za otvaranje takvog postupka države članice moraju, međutim, poštovati pravo Unije, a posebno opća načela prava Unije, kao i odredbe Uredbe.

Troškovi

68 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

1. **Članak 3. stavak 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnom postupku treba tumačiti tako da se u slučaju likvidacijskog postupka protiv društva u državi članici u kojoj ono nema svoje sjedište može protiv tog društva voditi i sekundarni stečajni postupak u drugoj državi članici u kojoj ono ima sjedište i pravnu osobnost.**
2. **Članak 29. točku (b) Uredbe br. 1346/2000 treba tumačiti tako da se pitanje koja je osoba ili tijelo ovlašteno podnijeti prijedlog za otvaranje sekundarnog stečajnog postupka mora ocijeniti na temelju nacionalnog prava države članice na čijem se državnom području predlaže otvaranje toga postupka. Pravo na podnošenje prijedloga za otvaranje sekundarnog stečajnog postupka ne može se, međutim, ograničiti samo na vjerovnike s domicilom ili sjedištem društva u državi članici na čijem državnom području se nalazi dotična poslovna jedinica ili pak samo na vjerovnike čija je tražbina nastala u vezi s poslovanjem navedene poslovne jedinice.**
3. **Budući da je kod glavnog stečajnog postupka riječ o likvidacijskom postupku, Uredbu br. 1346/2000 treba tumačiti tako da o nacionalnom pravu države članice na čijem je državnom području zatraženo otvaranje sekundarnog stečajnog postupka ovisi može li sud koji je zaprimio prijedlog za otvaranje tog postupka uzeti u obzir kriterije svrhovitosti. Pri utvrđivanju pretpostavki za otvaranje takvog postupka države članice moraju, međutim, poštovati pravo Unije, a posebno opća načela prava Unije, kao i odredbe Uredbe br. 1346/2000.**

Potpisi